

Білик Діана Ростиславівна,
здобувач вищої освіти, Київський
національний економічний університет
ім. Вадима Гетьмана

Білик Руслана Сергіївна,
доктор економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки,
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

Гаврилюк Оксана Володимирівна,
кандидат економічних наук, доцент, доцент
кафедри міжнародної економіки
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

Bilyk Diana, Higher Education Recipient
Kyiv National Economic University
named after Vadym Hetman,
<https://orcid.org/0009-0009-8241-9879>

Bilyk Ruslana,
PhD in Economics, Associate Professor,
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University,
<https://orcid.org/0000-0003-4006-8416>

Havrylyuk Oksana,
PhD in Economics, Associate Professor,
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University,
<https://orcid.org/0000-0001-8694-7251>

**РОЗВИТОК ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В
УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ
DEVELOPMENT OF INVESTMENT AND INNOVATION CAPACITY OF UKRAINIAN REGIONS IN
THE LIGHT OF EUROPEAN INTEGRATION**

Білик Д. Р, Білик Р. С., Гаврилюк О. В.
Розвиток інвестиційно-інноваційного
потенціалу регіонів України в умовах
євроінтеграції. *Український журнал
прикладної економіки та техніки*.
2023. Том 8. № 1. С. 351 – 355.

Bilyk D., Bilyk R., Havrylyuk O. Development of
investment and innovation capacity of
Ukrainian regions in the light of European
integration. *Ukrainian Journal of Applied
Economics and Technology*.
2023. Volume 8. № 1. С. 351 – 355.

Дослідження розвитку інвестиційно-інноваційного потенціалу регіонів України в умовах євроінтеграції є актуальним, оскільки воно відповідає сучасним потребам і викликам суспільства та економіки. Україна прагне зміцнити свою позицію на міжнародному ринку та підвищити конкурентоспроможність регіонів через залучення інвестицій та інноваційний розвиток. Адже сьогодні необхідно ідентифікувати основні аспекти та пріоритети для досягнення цих цілей, сприяючи сталому росту та підвищенню життєвого рівня населення. У статті визначено інвестиційно-інноваційний компонент стратегії розвитку регіону як впорядкований і довготривалий процес з чітким планом дій, визначеною метою та очікуваними результатами. Метою статті є проведення теоретичного та методичного аналізу інвестиційно-інноваційного потенціалу регіонів України, а також виявлення можливостей для зростання в умовах євроінтеграції. Результати. Проведено докладне дослідження проблем, пов'язаних з інституційною підтримкою інвестиційно-інноваційного розвитку регіонів України. Проаналізовано аспекти нормативно-правової та законодавчої бази, яка регулює і сприяє інноваційній діяльності. Досліджено діяльність суб'єктів, які займаються інституційним забезпеченням інвестиційно-інноваційних процесів. Проведено аналіз європейського досвіду щодо інституційної підтримки та стимулювання інвестиційно-інноваційних процесів. Визначено проблеми, що виникають у сфері інституційного забезпечення інноваційного розвитку та розглянуто інструменти економічної політики, які використовує держава для стимулювання інвестиційно-інноваційних процесів. Визначено основні інститути, які відіграють важливу роль у сприянні інноваційній діяльності. Запропоновано напрями підвищення інвестиційно-інноваційного потенціалу регіонів України.

Ключові слова: інвестиції, інновації, інвестиційно-інноваційний розвиток, потенціал, інноваційна інфраструктура.

The study of the investment and innovation capacity development of Ukrainian regions in the light of European integration is relevant because it meets the current needs and challenges of society and the economy. Ukraine seeks to strengthen its position in the global market and boost the competitiveness of its regions through investment attraction and innovative development. Today, it is necessary to identify the key aspects and priorities for achieving these goals, contributing to sustainable growth, and improving living standards. The article defines the investment and innovation component of the regional development strategy as an orderly and long-term process with a clear action plan, a defined goal, and expected outcomes. The article aims to conduct a theoretical and methodological analysis of the investment and innovation capacity of Ukrainian regions and to identify opportunities for growth in the light of European integration. The problems associated with institutional support for investment and innovation development of Ukrainian regions are studied in detail. The aspects of the legal and regulatory framework that governs and promotes innovation are analyzed. The activities of entities involved in the institutional support of investment and innovation processes are examined. The European experience of institutional support and stimulation of investment and innovation processes is analyzed. The problems arising in institutional support for innovative development are outlined, and the economic policy instruments used by the state to stimulate investment and innovation processes are considered. The leading institutions that play an essential role in promoting innovation are identified. The ways of increasing the investment and innovation capacity of Ukrainian regions are suggested.

Keywords: investment, innovation, investment and innovation development, capacity, innovation infrastructure.

Вступ

Україна веде активну політику євроінтеграції, і ця інтеграція впливає на всі сфери життя, зокрема економіку та науково-технічний розвиток. Однак забезпечення інноваційного та інвестиційного росту на регіональному рівні є важливим завданням, щоб забезпечити сталість і конкурентоспроможність України в європейському та світовому контексті. Саме сьогодні визначення інвестиційно-інноваційного потенціалу дає можливість оцінити стан і ресурси регіонів, визначити пріоритети розвитку, ідентифікувати перешкоди та можливості для реалізації інвестиційних та інноваційних проєктів. Це важливий крок у забезпеченні сталого розвитку України та її успішної інтеграції в європейський економічний простір. Таким чином, дослідження розвитку інвестиційно-інноваційного потенціалу регіонів України в контексті євроінтеграції є актуальним в умовах сучасних трансформацій в стані війни, що переживає країна.

Проблеми, пов'язані з інноваційно-інноваційним розвитком, завжди були у центрі уваги як українських, так і зарубіжних учених. Зарубіжні дослідники, такі як Й. Шумпетер, Г. Менш, П. Друкер, Б. Твісс, Б. Санто, В. Хартман, Р. Солоу, Є. Тоффлер та інші, присвятили свої дослідження інвестиційно-інноваційним процесам. Це питання також викликає велике зацікавлення серед українських учених, включаючи С. Білу, В. Бабицю, Ю. Бажала, В. Бесєдіна, В. Воротіна, А. Гальчинського, І. Лукінова, В. Мартиненка, Л. Федулову та інших. Щодо питань інвестиційно-інноваційного забезпечення регіонального розвитку, значна кількість наукових праць присвячена роботі таких науковців З. Варналія, С. Іщук, В. Гейця, О. Ковриги, М. Максимчука, Т. Пепи та інших.

Та, попри велику кількість публікацій, присвячених питанням активізації процесів інвестиційно-інноваційного розвитку, формування та використання науково-технічного та інноваційного потенціалу, інституційного забезпечення інноваційного розвитку, досягнути позитивних результатів у цій сфері в Україні все ще не вдалося. На жаль, в Україні так і не було визначено першочергові пріоритети щодо інституційної підтримки інвестиційно-інноваційної діяльності, що призвело до уповільнення цих процесів.

Мета та завдання статті

Метою статті є проведення теоретичного та методичного аналізу інвестиційно-інноваційного потенціалу регіонів України, а також виявлення можливостей для зростання в умовах євроінтеграції.

Виклад основного матеріалу

Для ефективного використання інвестиційно-інноваційного потенціалу потрібно сформулювати інституційну підтримку, яка визначається нормативно-правовою базою і також закладає основні правові принципи та механізми для її забезпечення. Ця база включає в себе законодавчі та нормативні акти загального характеру, які регулюють загальні аспекти економічного розвитку. Зокрема, це такі документи, як Конституція України, Закони України «Про місцеве самоврядування», «Про державно-приватне партнерство, цінні папери та фондовий ринок», «Про інноваційну діяльність», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності», «Про державне регулювання у сфері трансферу технологій», «Про захист іноземних інвестицій», а також «Про наукові парки», які встановлюють загальну правову систему та спеціально призначені для підтримки та стимулювання інвестиційно-інноваційного розвитку. Загалом існує понад 15 законодавчих актів і понад 60 нормативно-правових актів уряду, а також низка відомчих документів, які стосуються інвестиційно-інноваційної діяльності.

Ця законодавча база також може бути розділена за територіальним принципом на акти загальнодержавного рівня, такі як Концепція науково-технологічного та інноваційного розвитку України, і акти регіонального рівня, зокрема Регіональну програму інноваційного розвитку областей. Усі ці законодавчі та нормативні акти мають на меті створити сприятливі умови для розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності в Україні.

Проте, попри значну кількість прийнятих законодавчих і нормативних актів, спрямованих на підтримку інвестиційно-інноваційного розвитку, формування нормативно-правової бази для інноваційної діяльності в Україні є незавершеним завданням. Суттєвою проблемою є фрагментарність, суперечливість і недостатність цієї системи, яка лише обмежено відповідає принципам інноваційної економіки [1]. А в сучасних умовах повномасштабної війни ці процеси стали ще складнішими, адже багато прийнято рішень, які унеможливають дію того чи іншого законодавчого акту, який був прийнятий у мирний час.

Законодавчі акти, які стосуються підтримки інновацій, часто мають менший ступінь пріоритетності, порівняно з іншими нормативними актами країни. Це призводить до перешкод для інноваційних ініціатив. Щоб подолати цю ситуацію і забезпечити більшу взаємоузгодженість між основними законами України, які регулюють інноваційну діяльність, законодавчі органи мають надати особливу увагу цьому питанню. На сьогодні ефективність захисту прав

інтелектуальної власності низька, відсутні необхідні правові умови для функціонування венчурного капіталу як ринкового інституту, існують надмірно ускладнені процедури створення окремих суб'єктів інноваційної діяльності. Крім того, відсутні чітко визначені законодавчі критерії для інноваційних проєктів і їх відокремлення [2]. Недоцільність і неповноцінність інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності є ще однією рисою цього недосконалого стану речей в Україні. У країні існують лише окремі типи інноваційних інститутів, і вони не мають суттєвого впливу на процес впровадження інновацій.

Сьогодні важливо розуміти, що низький рівень інноваційного розвитку не обумовлений лише недостатньою нормативно-правовою базою. Причини цієї проблеми більш глибокі і пов'язані з загальною відсталістю ринкового середовища в Україні, що призводить до обмеженої функціональності та неповноти інноваційної інфраструктури. Ефективна інституційна підтримка інноваційного розвитку має охоплювати весь цикл інноваційного процесу, від розроблення стратегії до впровадження інноваційного продукту на ринку.

Для стимулювання інноваційних процесів важливо сприяти тісній взаємодії різних типів інноваційних інститутів: фінансових, інноваційних, виробничо-технологічних, інформаційних, освітніх установ для підготовки кадрів, консультаційних, регулювальних і контрольних організацій тощо.

Фінансові інститути розвитку, такі як універсальні та спеціалізовані банки розвитку, державні венчурні та лізингові компанії, інноваційні фонди, агентства регіонального розвитку тощо, відіграють важливу роль у стимулюванні інноваційних процесів.

Однак варто не забувати про війну. На конференції у Лугано Україна представила впливовий і всеосяжний план відновлення країни. Реалізація цієї стратегії розрахована на десять років, вона здобула позитивну оцінку та підтримку з боку міжнародних партнерів. Таким чином, Україна визначила перед собою амбітну, але здійснену мету: до 2032 р. здійснити кардинальний перехід від транзитної економіки до економіки, що стабільно розвивається.

Для залучення іноземних інвесторів до української економіки вже створено унікальну електронну платформу Advantage Ukraine, де представлено понад 500 інвестиційних проєктів. Тут кожен зацікавлений інвестор, який зареєструється на цій платформі, отримає детальну інформацію щодо можливостей інвестування, конкретних проєктів і переваг, пов'язаних з вкладеннями в українську економіку і, зокрема, у регіони, які найбільше цього потребуватимуть. Кожен потенційний інвестор, зареєструвавшись на платформі, отримає вичерпну інформацію про можливості інвестування, конкретні проєкти та вигоди, які матиме від вкладання в економіку України [3].

За даними, представленими Міністерством економіки на початку жовтня 2022 р., до уряду України надійшло понад 250 заявок щодо майбутніх інвестицій. Протягом трьох місяців діяльності інвестиційної платформи Advantage Ukraine, як було зазначено, надійшло понад 500 запитів щодо інвестування в 10 галузей [4]:

- Оборонно-промисловий комплекс з інвестиційним потенціалом \$43 млрд.
- Металургія та металооброблення з інвестиційним потенціалом \$26 млрд.
- Енергетика з інвестиційним потенціалом \$177 млрд.
- Природні ресурси з інвестиційним потенціалом \$5,6 мільярдів.
- Агропромисловий комплекс з інвестиційним потенціалом \$34 млрд.
- Логістика та інфраструктура з інвестиційним потенціалом \$123 млрд.
- Промислове виробництво з інвестиційним потенціалом \$16 млрд.
- Деревооброблення та меблеве виробництво з інвестиційним потенціалом \$5 млрд.
- Фармацевтика з інвестиційним потенціалом \$19 млрд.
- Інноваційні технології з інвестиційним потенціалом \$11 млрд.

Варто відзначити, що Україна першою у світі перейшла до цифрових рішень для більшості офіційних і державних документів і має значний сектор ІТ з близько 240 тис. фахівців. Сектор ІТ зазнав мінімальних втрат внаслідок війни та зберіг 95% обсягів контрактів. Додатковими позитивними змінами в бізнес-кліматі України є надання країні статусу кандидата на вступ до ЄС, скасування мит і квот на експорт, а також впровадження «транспортного безвізу».

Для забезпечення спрямованості економіки на інновації та розвиток інтелектуальної сфери в Україні необхідно впроваджувати спеціальні програмні заходи. Оскільки проблематика інноваційного розвитку має велике значення, це вимагає створення комплексної національної програми, яка б включала системні рішення на рівнях держави та регіонів. Таким чином, необхідно детально дослідити особливості привабливості для інвестицій окремих регіонів і місцеві умови. Варто відзначити, що на сьогодні важливу роль у стимулюванні інноваційної діяльності відіграють інституції, такі як технопарки, промислові парки, бізнес-інкубатори, наукові центри, кластери та центри передачі технологій. Ці організації потребують активної

підтримки та стимулювання на законодавчому рівні. Інститути інноваційного розвитку мають спрямовувати в себе великий потенціал бізнес-ініціатив, оскільки без такої співпраці виробництво інноваційних продуктів і впровадження їх на ринок стають неможливими.

Ще однією важливою частиною активізації інноваційних процесів є створення інституційних умов для перетворення знань. Державні інституції мають сприяти вільному доступу всіх учасників інноваційної діяльності до каналів розповсюдження знань, зокрема забезпечувати вільний доступ до системи передачі ноу-хау, розробок та інновацій у сфері виробництва та поширення інформації про нові розробки і інноваційні технології. Процес перетворення знань часто не є привабливим для бізнесу, оскільки він не має конкретного матеріального виразу. У країнах-членах Європейського Союзу ці витрати зазвичай покладаються на плечі державних інституцій [5-6].

Для поліпшення інвестиційно-інноваційного розвитку слід аналізувати досвід Європейського Союзу у використанні підходів, принципів, форм і методів, що застосовуються в його інституційній системі. Наприклад, в інноваційній політиці ЄС акцент робиться на створенні спільного середовища для досліджень, зближенні інноваційних систем країн-членів і підтримці інноваційних ринків. Основним фокусом у ЄС є розроблення єдиної інноваційної політики на рівні Співтовариства [7]. Це включає у себе введення єдиного антимонопольного законодавства, використання системи прискорених амортизаційних відрахувань для підтримки придбання новітньої техніки, застосування пільгового оподаткування витрат на науково-дослідницьку та дослідницько-розробницьку роботу, підтримку розвитку малого наукомісткого бізнесу, сприяння співпраці між університетською наукою і компаніями, що розробляють інноваційну продукцію та інше. Основна увага має бути зосереджена на стимулюванні інноваційного бізнесу на рівні Співтовариства загалом.

У кожній країні-члені Європейського Союзу встановлені власні стратегії розвитку інноваційної діяльності, що призводить до наявності різних рівнів інноваційного розвитку. Інноваційні стратегії ЄС сприяють ефективному функціонуванню інноваційної моделі економіки, надають податкові та кредитні пільги, цільово фінансують окремі інноваційні розробки, здійснюють державне замовлення, проводять реструктуризацію та модернізацію державних підприємств, активно використовують венчурний капітал і сприяють створенню та розвитку нових інноваційних структур.

Країни, що входять до Європейського Союзу, керують сферою інновацій і наукових досліджень через власні установи. Наприклад, у Великій Британії таку роль виконує Рада з фізико-технічних досліджень (EPSRC) [8, с. 66]. У Німеччині відповідальність за програми в галузі енергетики, транспорту і космосу покладена на Федеральне міністерство економіки та енергетики. Питання, пов'язані з екологією і ядерною безпекою, регулюються Федеральним міністерством навколишнього середовища, охорони природи, будівництва та безпеки ядерних реакторів. Дослідження, які стосуються якості харчування і сільського господарства, підтримуються Федеральним міністерством харчування, сільського господарства та захисту споживачів. У фінансуванні окремих підпрограм, що відповідають окремим пріоритетам інноваційного розвитку, використовується система тендерів. Усі ці програми періодично оцінюються і можуть бути оновлені за потреби. В Україні для формування дослідницьких і інноваційних кластерів, спрямованих на підтримку високотехнологічного розвитку регіонів, використовують програми федеральних земель [9]. Стратегічні плани розвитку та фінансування інновацій і нанотехнологій у Фінляндії формує і контролює Державна рада з питань науки і технологій (STPC). Приблизно 60% фінансування наукових досліджень у Фінляндії надходить від приватного сектору. Наукові дослідження в країні спрямовані на розвиток комунікаційних та інформаційних технологій, мікроелектротехніки, біотехнологій, а також на захист довкілля.

Головним засобом посилення економічного потенціалу Європейського Союзу є інституційний механізм, який сприяє розвитку інноваційних та інтелектуальних ресурсів розвитку, що ґрунтуються на новаторських концепціях і інтелектуальних здібностях суспільства, а також на тісному партнерстві між підприємствами та державою у цьому напрямі [10]. У країнах-членах ЄС головний акцент роблять на підтримці створення та використання сучасних знань та інтелектуальних продуктів за допомогою використання наукового та інтелектуального потенціалу.

Слід зауважити, що в Європейському Союзі кращі показники інноваційного розвитку показують країни, які не мають великих наукових потужностей, такі як Бельгія, Кіпр, Ірландія, Люксембург, Нідерланди, Словенія та Швеція. У цих країнах інвестиційно-інноваційний розвиток економіки залежить від малих і середніх підприємств, які самостійно визначають, які інновації слід впроваджувати, щоб досягти позитивного економічного ефекту. Такий досвід є актуальним для України в наш час. Проте успішне втілення такого шляху інноваційного оновлення економіки України передбачає створення сприятливих умов для розвитку

інституцій, які підтримують розвиток компаній, і більшість з цих компаній є представниками малого та середнього бізнесу.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Загалом важливо відзначити, що основною проблемою, яка існує в сучасній Україні, є недосконала, а отже неефективна та нечітка система підтримки та спонукання інноваційного розвитку економіки. Передусім ця проблема впливає з відсутності досвіду управління інноваціями. Положення та правила, які встановлені законодавством України і регулюються центральними, регіональними та місцевими органами влади, не формують єдину гармонійну систему, тому вони не є ефективними. Здебільшого нормативні акти та програмні документи суперечать один одному. Це призводить до того, що результати інвестиційно-інноваційної діяльності не відповідають потребам економіки і не сприяють економічному зростанню в регіонах.

Цю ситуацію можна покращити, узявши за основу досвід високорозвинених країн світу у сфері інституційних норм. Це дозволить вирішити низку актуальних питань, пов'язаних як з реформуванням наявної системи державного управління в Україні, так і з формуванням інституційної бази для підтримки та стимулювання інвестиційно-інноваційного розвитку в країні загалом. Має відбутись перетворення системи накопичення та розповсюдження знань, перетворення їх у інноваційний продукт та інтелектуальний капітал і навпаки.

Література

1. Луцків О.М., Максимчук М.В. Інституційне середовище регіональної структурної політики. *Регіональна економіка*. 2014. № 3. С. 37-47.
2. Забуранний С.В. Інституційне забезпечення інноваційної діяльності в аграрній сфері. *Ефективна економіка*. 2015. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4316>.
3. AdvantageUkraine: За три місяці Україна отримала понад 500 інвестиційних запитів. Міністерство економіки України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/advantageukraine-za-try-misiatsi-ukraina-otrymala-ponad-500-investytsiinykh-zapytiv>.
4. Країна можливостей: чому інвестор прийде в Україну. 10 галузей української економіки, які мають найбільший інвестиційний потенціал. *Українська правда*. 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/09/29/691997/>.
5. Затонацька Т.Г., Ставицький А.В. Дослідження впливу інвестицій на економічне зростання в Україні за допомогою фоновиметричного аналізу. *Наукові праці НДФІ*. 2007. № 1 (38). С. 49-55.
6. Дем'янишин В.Г. Фінансова політика інвестиційно-інноваційного розвитку України: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. 464 с.
7. Irtyshcheva I., Kramarenko I., Shults S., Boiko Y., Blishchuk K., Hryshyna N., Popadynets N., Dubynska I., Ishchenko O., Krapuvina D. Building favorable investment climate for economic development. *Accounting*. 2020. № 6(5). С. 773-780.
8. Жук М. Забезпечення функціонування інноваційної інфраструктури в умовах поглиблення інтеграції. *Ефективність державного управління: збірник наукових праць*. 2015. Випуск 44. С. 64-72.
9. The new High-Tech Strategy. Innovations for Germany. Federal Ministry of Education and Research. 2014. URL: http://www.bmbf.de/pub/HTS_Broschuere_engl_bf.pdf
10. Наукова та інноваційна діяльність: статистичний збірник. Київ: Державна служба статистики України, 2016. 257 с.

References

1. Lutskiy, O.M., Maksymchuk, M.V. (2014). «Institutional environment of regional structural policy». *Regional'na ekonomika*. № 3. pp. 37-47.
2. Zaborannyi, S.V. (2015). «Institutional support of innovative activity in the agrarian sphere». *Efektivna ekonomika*. № 9. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4316>.
3. AdvantageUkraine: Za try misiatsi Ukraina otrymala ponad 500 investytsiinykh zapytiv. Ministerstvo ekonomiky Ukrainy. [AdvantageUkraine: In three months, Ukraine received more than 500 investment requests. Ministry of Economy of Ukraine]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/advantageukraine-za-try-misiatsi-ukraina-otrymala-ponad-500-investytsiinykh-zapytiv>.
4. Kraina mozhlyvostej: chomu investor pryjde v Ukrainu. 10 haluzej ukrains'koi ekonomiky, iaki maiut' najbil'shyj investytsiinyj potentsial. Ukrain'ska pravda. (2022). [Country of opportunities: why an investor will come to Ukraine. 10 sectors of the Ukrainian economy that have the greatest investment potential. Ukrainian Pravda]. Available at: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/09/29/691997/>.
5. Zatonats'ka, T.H., Stavys'kyj, A.V. (2007). «Investigating the impact of investments on economic growth in Ukraine using phonometric analysis». *Naukovi pratsi NDFI*. № 1 (38). pp. 49-55.
6. Dem'ianyshyn, V.H. (2014). *Finansova polityka investytsijno-innovatsijnoho rozvytku Ukrainy*. [Financial policy of investment and innovation development of Ukraine]. TNEU.Ternopil'. Ukraine.
7. Irtyshcheva, I., Kramarenko, I., Shults, S., Boiko, Y., Blishchuk, K., Hryshyna, N., Popadynets, N., Dubynska, I., Ishchenko, O., Krapuvina, D. (2020). «Building favorable investment climate for economic development». *Accounting*. № 6(5). pp. 773-780. DOI: <https://doi.org/10.5267/j.ac.2020.6.006>.
8. Zhuk, M. (2015). «Ensuring the functioning of innovative infrastructure in conditions of deepening integration». *Efektivnist' derzhavnoho upravlinnia: zbirnyk naukovykh prats'*. Issue 44. pp. 64-72.
9. The new High-Tech Strategy. Innovations for Germany. Federal Ministry of Education and Research: Website. (2014). Available at: http://www.bmbf.de/pub/HTS_Broschuere_engl_bf.pdf
10. Naukova ta innovatsijna diial'nist': statystychnyj zbirnyk. Kyiv: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. (2016). [Scientific and innovative activity: statistical collection. Kyiv: State Statistics Service of Ukraine].

Стаття надійшла до редакції 15.07.2023 р.